

ASUTUSTEVAHELISTE SUUNISTE LÜHIÜLEVADE

Nakkushaiguste ennetamine ja tõrje uimasteid süstivate inimeste seas 2023. aasta ajakohastatud versioon

Taust

B- ja C-hepatiit, HIV ja tuberkuloos levivad jätkuvalt ning põhjustavad suurt haigestumust ja suremust Euroopa Liidus / Euroopa Majanduspiirkonnas (EL/EMP) ning Euroopa naabruspoliitika idapoolsetes riikides.

Need haigused on ÜRO kestliku arengu eesmärgi 3.3 keskmes, mis näeb ette likvideerida 2030. aastaks AIDSi, tuberkuloosi, malaaria ja tähelepanuta jäetud troopiliste haiguste epideemiad ning võidelda hepatiidi, veega levivate haiguste ja muude nakkushaiguste vastu. Riigid ei saavuta seda kestliku arengu eesmärki, kui nende haigustega ei tegeleta kõigis elanikkonnarühmades, sealhulgas uimasteid süstivate inimeste seas.

Selle põhjus on asjaolu, et uimastite süstimine on endiselt oluline riskitegur vere kaudu levivate nakkushaigustega (nt B- ja C-hepatiit, HIV) nakatumisel ning uimasteid süstivate inimestel on ELi/EMP ja Euroopa naabruspoliitika piirkonnas suur risk nakatuda muudesse nakkushaigustesse (nt sugulisel teel levivad nakkused, tuberkuloos).

Nakkushaiguste ennetamine ja tõrje uimasteid süstivate inimeste seas on oluline, sest need haigused vähendavad iga inimese elukvaliteeti ja oodatavat eluiga. Lisaks esineb risk, et nakkus võib edasi kanduda teistele, sealhulgas neile, kes ei süsti uimasteid.

Lõppkokkuvõttes võivad nakkushaigused põhjustada nii kaudseid kui ka otseseid ühiskondlikke kulusid, näiteks tootlikkuse vähenemist, suuri ravi- ja hoolduskulusid.

Eesmärk ja sihtrühm

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse (ECDC) ning Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) ühissuuniste eesmärk on toetada poliitika- ja rahvatervise/sotsiaalprogrammide kavandajaid ja tugevdades töendibaasi uimasteid süstivate inimeste nakkuste ja nakkushaiguste ennetamise ja tõrje riiklike strateegiate, poliitika ja programmide väljatöötamiseks.

Suuremad sekkumishüvitised

Suurima kasu saamiseks tuleks neid sekkumisi piisavalt rahastada ja ellu viia kooskõlas ennetamise ja teenuste osutamise põhimõtetega. Need põhimõtted hõlmavad konkreetsete sekkumiste tegemist järgmiselt:

- kombineeritult, et maksimeerida katvust ja tõhusust;
- muude asjakohaste tervise edendamise tegevuste raames, mis on suunatud struktuurilistele ja individuaalsetele teguritele, mis soodustavad tervislikumat ja/või ohutumat käitumist (nt tegevused, mis vähendavad häbimärgistamist ja diskrimineerimist; edendavad ohutumat seksuaalkäitumist ja uimastitarbimist);
- kasutades praktilist, sihipärast, kogukonnapõhist ja isikukeskset lähenemisviisi.

Edasiliikumine

Eeldatakse, et meetmete võtmine, kui seda tehakse piisavas ulatuses, aitab kaasa kohalike, piirkondlike, riiklike ja rahvusvaheliste nakkushaiguste eesmärkide saavutamisele.

Tegelikkus on keeruline ja riigid erinevad olemasolevate poliitikameetmete, ressursisutlikkuse, tervishoiusüsteemide ning sotsiaalse, kultuurilise ja epidemioloogilise konteksti poolest, seega jääb suuniste rakendajate otsustada, mis sekkumisi ja nende kombinatsioone tuleks eelistada, arvestades konkreetset rakendamise konteksti.

Et aidata riikidel rakendada suuniste soovitusi, on esitatud ka 12 hea tava mudelit, mis kirjeldavad Euroopa riikides edukalt kasutatavaid sekkumisi ja lähenemisviise nakkuste ennetamiseks ja tõrjeks uimasteid süstivate inimeste seas.

Kõik need näitavad, kui väärtuslik on vastastikune kaasamine, multidistsiplinaarsed lähenemisviisid ja meditsiiniõdede kaasamine kogukonnapõhisesse testimisse, uimasteid süstivate inimeste saatmine nakkushaiguste ravile ja nende abistamine ravi järgimisel.

Lisaks sekkumiste rakendamisele, jõulisele järelevalvele ja pidevale seirele tuleks investeerida nakkushaiguste ennetamise ja tõrjega seotud teadusuuringutesse uimasteid süstivate inimeste seas.

Suuniste täisversioon on aadressil:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/prevention-and-control-infectious-diseases-among-people-who-inject-drugs-2023>

Heade tavade mudelid:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/models-good-practice-community-based-testing-linkage-care-and-adherence-treatment>